

Miloslav Švandrlík



ČERTOVA BAŽINA

3x 100 HORORŮ

Miloslav Švandrlík

ČERTOVA BAŽINA

Miloslav Švandrlík



II.

ČERTOVA BAŽINA

3x 100 HORORŮ



NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

Copyright © Miloslav Švandrlík – heir, 2017, 2026
Illustrations © Jiří Winter – heir, 2017, 2026
Cover © Lukáš Tuma, 2017, 2026
Czech edition © Nakladatelství Epocha, Praha 2017, 2026

ISBN 978-80-278-0290-6 (print)

ISBN 978-80-278-1694-1 (ePub)

ISBN 978-80-278-1695-8 (mobi)

ISBN 978-80-278-1696-5 (pdf)

Úvod z pera autora

Pomineme-li Černé barony a žáky Kopyta s Mňoukem, jsem teď vnímán spíše jako autor knížek hororů. Začalo to Draculovým švagrem a neskončilo to dodnes. Ale hrát si s přijatelnými dávkami tajemna, hrůzy a nezvyklostí je v naší rodině dávnou tradicí. Tatínek v tom mimořádně vynikal. Zajímal se o spiritistické úkazy, kromě Jiráska znal téměř nazpaměť Zemi mlhy sira Arthura Doyla a stále očekával nějaká tajná znamení ze záhrobí. S maminkou se několikrát domlouvali, že až jeden z nich zemře, přijde sdělit tomu druhému, jak to na onom světě vypadá. Když jsem se ho zeptal, jestli bude informovat také mne, prohlásil, že mi řekne hovno, protože bych si z toho dělal akorát ouchcapky. Pozoruhodných historek jsem ale slýchal spoustu, a to nejen od tatínka. Dost mě to zajímalo, zejména když se řada těžko vysvětlitelných úkazů dotkla i mne. Potíž vznikala ve chvíli, kdy jsem se začal dostávat do zcela zřejmého konfliktu zájmů. Do literatury jsem vstoupil jako humorista a lidé mě tak brali i v soukromí. Chtěli ode mne slyšet veselé historky a nic víc. Byl jsem zaškatulkován podobně jako někteří herci. Když jsem přinesl do redakce nějakou vážnější povídku, ptali se mě všichni, v čem je ta sranda. Že prý to vůbec nechápou. Také holky, s kterými jsem chodil, si přály, abych je bavil, a nebyly zvědavý na nějaké hrůzy. Takže jsem si všechno nechával pro sebe a uvažoval o tom, že začnu psát jiný žánr pod pseudonymem. Ani to by ovšem nebylo snadné, neboť hororům nebylo za dob marxismu-leninismu přáno. Rozhodujícím bodem zlomu se staly chvíle, kdy se nám začal zjevovat zesnulý tatínek. To už nebylo možné jen tak přejít. Nejprve zachránil našeho psa Míšu, kterého sám jako štěně přinesl domů a měl ho velice rád. Teď se stalo, že spící maminka zaslechla tatínkův hlas: „Vstávej, Boženko!“ „Hned, Rudlo!“ řekla maminka, a když otevřela oči, spatřila u postele tatínka. Nebožtík už nemluvil, jen ukazoval, aby maminka vyšla před dům. Byla teplá letní noc. Na nebi zářil měsíc v úplňku. Když maminka vyšla na dvůr, zaslechla



chroptění a vzápětí spatřila Míšu s hlavou mezi dvěma plaňkami plotu. Pes si převrhl kastrol s vodou, a když se ho zmocnila žízeň, pokoušel se dostat k vodě připravené pro sousedovy slepice. Vrazil hlavu mezi plaňky a začal se dusit. Už měl opravdu namále. Maminka ho osvobodila, nalila mu čistou vodu a řekla: „Vidíš, Míšo, táta tě zachránil!“ Několik týdnů nato jsem potkal tatínka na fotbale. Na Bohemce. Byl v šatech, které jsme mu dali do rakve, a nebyl rád, že mě vidí. Při nejbližší příležitosti mi zmizel v davu. O čtrnáct dní později jsem na Bohemce potkal pana Nápravníka, který jezdil s tatínkem na tramvaji. „Ahoj!“ pozdravil mě. „Co dělá Rudla?“ Když jsem mu sdělil, že je tři měsíce po smrti, chrčivě se rozesmál: „Co to povídáš, člověče?“ nevěřil mi. „Vždyť jsem s ním mluvil minulý týden na Spartě!“ Bylo zbytečné ho přesvědčovat. Když jsem se vrátil domů, chtěl jsem zavolat do Ďáblic, kde Nápravníkovi bydleli, ale hned jsem to zavrhl. Což kdyby se ukázalo, že je po smrti i pan Nápravník a já na fotbalových hřištích přitahuji nebožtíky? To bych musel informovat Klub skeptiků a doktor Grygar by mi zřejmě udělil „Bludný kámen“.

Raději jsem začal psát horory, i když nemám zálibu ve strašení bližních. Hrůzy hrůzoucí mě nelákají. Rád se dívám na mihotavé reje světlušek nad močalem, ale nehodlám se nořit do černé, smrduté kaše pod nimi. To je práce pro úplně jiné národy. Také mám rád hadače, věstce a jasnovidece. Když mám možnost, vždycky si nechám předpovědět budoucnost. Otestoval jsem několik Cikánek, renomovaných jasnovidek i tajemných analytiků. V restauraci U medvídků mi věštila prvorepubliková celebrita Fred Marion a při každé příležitosti mě uváděla do jiného světa Helena Růžičková. Vyzkoušela na mne všechno možné. Prorokovala mi z kávové sedliny, vyložila mi karty a oslňovala mě numerologií. Ale stále jí vycházelo, že jsem se narodil na šťastné planetě, marně jsem proti tomu protestoval. Často k nám chodil Míla Svoboda, bývalý mladokomik ze smíchovské Arény. Bohatě se oženil, v herecké kariéře nepokračoval, ale jasnoviectví se vzdát nemohl. Přišel na oběd, vyložil všem karty a už zase pádil do Savarinu, kde na něho čekaly dámy nad kávou a Sachrovým dortem. I ony toužily vědět, co je čeká a co nemine. Ale jedna velká příležitost mi utekla. V Divadle Jiřího Grossmanna jsem jako host vystupoval s různými známými lidmi. Jednoho večera také s ministrem Josefem Luxem a Antonínem Baudyšem. Ten byl tenkrát



ministrem obrany, a já jsem netušil, že je také naším předním hvězdopravcem. Proto jsem ho nekontaktoval. Nenapravit jsem to ani později, když jsme spolu účinkovali ve Zlaté mříži na Nově. Tehdy k tomu málem došlo, ale v rozhodující chvíli se zranil herec Svatopluk Beneš. Už velice špatně viděl, narazil čelem na natažený kabel a všechno se točilo kolem toho maléru. Pak jsem si hrál se psem Václava Vydry a Antonín Baudyš někam zmizel.

Poslední dobou se na nás ze všech stran valí problémy reinkarnace. Lidé se noří do minulých životů a představují si, že se na tento svět vrátí v nové podobě. Někdy by se spokojili i se zvířecí podobou. Prozatím se ale s pomocí odborníků dívají do hlubin tajemné minulosti. Vzpomínají si, čím bývali a co na světě dělali. Jejich zjištění bývají pozoruhodná. Podobně jako kdysi ve spiritistických seancích se jim z paměti vynořují většinou velmožové, králové, faraoni nebo jiné významné osobnosti. O jedné známé jsem slyšel: „Je to sice kráva, ale v minulém životě bývala Kleopatrou.“ Někdy to bývá opravdová sbírka celebrit a historických papalášů. Zdá se, že nikdo nebýval nevolníkem, který dostával lískovkou na prdel, nebo zaživa zazdénou jeptiškou. Vzpomínáme si zkrátka na to příjemnější. Co nás čeká, sice nevíme, ale doufáme v to nejlepší. Žádný nacistu si nedovede představit, že by v příštím životě mohl být Cikánem nebo Židem. Mediální hvězda nepřipustí, že by znovu žila jako hluchoněmá necelebrita. Ačkoliv možné je všechno. To, že jsem býval Janem Žižkou, neznamená, že v příštím životě nebudu dostávat na každém kroku do držky. Mne zlobí to, jak se ustavičně rozvíjí technika všeho druhu. V minulých životech jsem horko těžko přežil vynález ruchadla, ale to, co se děje dnes, mi doslova bere dech. Nevyznám se v téměř ničem. Nerozumím tranzistorům, počítačům ani spoustě dalších výmyslů. Neřídím auto a nepotápím se. Evoluční teorie jsou mi lhostejné a každý nový vynález mě šokuje. S odporem sleduji vývoj nových ničivých zbraní a věřím, že už je nikdo nevyzkouší na mně. Proto se trochu děším toho, že znovu přijdu na svět v dobách, kdy lidé techniku nezvládnou, a ta se jim vymkne z ruky. Budou tady řídit roboti, mimozemšťané a šílení profesoři. Řekněte mi, jak k tomu přijdu. Teď se to ještě dá ustát, zejména ve slušné restauraci, ale co potom? Člověk se narodí, možná i ze zkusavky, a už se to na něj povalí ze všech stran. Strašná představa!



Ještě je tady ale určitá naděje. Jsem odjakživa liknavý, a tak se třeba v tom meziživotě trochu zdržím. Narodím se a veškerá technika bude v čudu. Dostanu se na svět uprostřed války, která už zase bude mít lidské parametry. Nepřátelé do sebe budou vrážet oštěpy s pazourkovými hroty, vzduchem zasvěští šípky a lidi se začnou ubíjet kameny. Možná že už vynaleznou hliněné nádoby a z nich budou lít nepřátelům ze skály na hlavy sračky. Nebude to líbezný? Při té představě se už možné reinkarnace tolik nebojím.

Jestliže jsem se zmínil o tom, že jsem viděl zesnulého tatínka, nemohu vynechat ani fakt, že se střetávám se svým strážným andělem. Naposledy jsem ho zahlédl, když mě doktor Marat svezl na oběd a zcela suverénně vjel z vedlejší silnice na hlavní. Převálcoval nás autobus a z našeho auta toho příliš nezbylo. Přesto jsme zůstali celí, pouze doktor přišel o brejle. Anděl strážný na mne jen tak zamrkal a při pohledu na řidiče významně vzdychl. Pak se rozplynul, jak bylo jeho povinností. Tak decentně se chová vždycky. Když jsme na Spořilově vjeli na červenou do křižovatky, nespátril jsem ho vůbec. Možná se zalekl policejní hlídky, která náš incident zaznamenala. Chtěla okamžitě konat, ale doktor Marat byl rychlejší.

„Pánové,“ pravil vzrušeně, „mistr Švandrlík před půlhodinou dostal infarkt. Právě ho převážím do krčské nemocnice!“

Policisté o pravdivosti jeho slov nezapochybovali. Naopak se nabídli, že nám udělají cestu. Zapnuli světla a jeli před námi do špitálu. Za chvíli jsem už hladový ležel na nemocničním lůžku a zdravotníci mě zkoumali. Infarkt u mne nezjistili, ale propustili mě s četnými radami až po třech hodinách. Pak jsem doktoru Maratovi poradil, aby křižovatky na červenou projížděl až po obědě. Mám i další zkušenosti, ale nechci pomlouvat kamaráda. Kupodivu jsem ještě neviděl čerta. Myslím tím skutečného pekelníka. To štěstí měl u nás jen pan Olejář. Byl to tichý, nenápadný důchodce, ukázněný člen strany. Plnil všechny své povinnosti a zval sousedy na prvomájové průvody. Také mu bylo umožněno, aby si k penzi přivydělával tím, že bude sedět ve vrátnici Rudého práva. Ani tady nezklamal a propustky těm, kteří potřebovali vejít dovnitř, vyplňoval velmi svědomitě. Přesto mu nadávali a obraceli oči v sloup. Byla to klidná, téměř průzračná existence, která se změnila v jediném okamžiku.



Pan Olejář se po směně ubíral domů a zřejmě se těšil na večeři. Bylo už šero, když přecházel cestičkou vedoucí kolem louky k rodinným domkům. A patrně tehdy spatřil čerta. Stál opodál po kolena v trávě, mračil se a hrozil na pana Olejáře. Zvuků nevydával. Zato pracující důchodce vyjekl a začal prchat. Zastavil se až doma a celý se třásl tak, že nepozřel jediné sousto. Krátce nato učinil rozhodný závěr.

„Byl jsem varován před peklem,“ usoudil, „a také tuším proč. Vystupuji ze strany a přestanu chodit do Rudého práva. A v neděli půjdu do kostela!“

Nikým se nenechal zvíkat. Komunisté se zlobili. „Olejáři,“ domlouvali mu, „čerti nejsou! Lenin by to nepřipustil! Bůhví, cos na té louce viděl! Měl jsi halucinace nebo tam byla nějaká koza!“

Ale Olejář se nedal. „Poznám čerta od kozy!“ tvrdil, „a jde o spásu mé duše! Za chvíli mě klepne pepka a já se nechci kvůli vám dostat do pekla!“

Se soudruhem Olejářem zkrátka nebyla řeč, a tak ho museli vyloučit ze strany. Sám odejít nemohl, protože by to bylo proti stanovám.

Škoda, že je to jen minoritní případ. Kdyby se to stávalo komunistům častěji, nebylo by teď třeba řešit, co s nimi. Jestli s nimi máme mluvit, nebo ne. Někteří radikálové to odmítají, ale ještě jsem neslyšel větu: „S komunisty jsem se nikdy nebavil, nebavím a bavit nebudu!“ Šlo by totiž o vědomou lež. Kdo neutekl na druhý konec světa, ten se s nimi bavil musel. Každý, kdo se hlásil na nějakou školu, si musel upravovat životopis tak, aby ho kádroví referenti nesmetli ze stolu. Kdyby zájemce o studium napsal, že v jeho rodině nemohou komunisty ani vystát, volili agrárníky a bratranec přesídlil do Francie, zřejmě by se daleko nedostal. Bylo třeba uhádat, co se uhádat dalo. Na vysokých školách býval marxismus-leninismus tím hlavním předmětem, a tak nepamatuji, že by se někdo s profesorem odmítl bavit. Byly vítačky, brigády, socialistické závazky, průvody i mírové tábory. Někdy se dalo před tím schovat nebo utéct, ale někdy také ne. Dlouho nebylo možné ani ukrýt se do kotelen.

Je jenom škoda, že se tenkrát komunistům nezjevovali čerti. Ačkoliv ani to není úplně jisté. Třeba dost těch, ze kterých se později stali reformní komunisté a disidenti, svého čerta přece jenom včas spatřilo. Jenom se o tom ostýchají mluvit.



Pan Olejář měl řádný církevní pohřeb. Ale komunisté jeho vidění nikdy neuvěřili. Tvrdili, že ten fiškus viděl čerta jen proto, aby nemusel platit stranické příspěvky!

To ale není příliš pravděpodobné, protože bohabojný stařec nosil peněžní částky i do kostelní pokladničky. Za to se dočkal při svém pohřbu mariánské písně a vyhnul se tak zpěvu Internacionály.

Úryvek ze vzpomínkové knihy *Zrovna teď musíš čůrat?* (Nakladatelství Epoque 2007)



Parte

Robert byl už několik dní mrzutý a zasmušilý. Nebylo možné si toho nevšimnout, a tak i laxní, těkavý Karel, spolumajitel firmy, zbystřil pozornost. Odhodil veškerou taktiku a přímo se Roberta zeptal. Ten se nějakou dobu ošíval, nechtělo se mu, ale posléze to přeci jen vyklopil.

„Nejspíš se budeš chechtat,“ mínil, „a řekneš si, že jsem úplný blázen. Dost možná, že je to pravda. Ale představ si, že se mi zdá stále tentýž sen. Každou noc se opakuje. Kdyby se mi zdálo o hezkých holkách, tak bych to snad i snesl. Možná, že by se mi to i líbilo. Jenže já vidím noc co noc vlastní parte. Rozumíš?“

„Rozumím,“ přikývl Karel, „a je to vždycky totéž parte? Datum pohřbu se nemění? Můžeš se na něj spolehnout?“

„Nejde o tvůj funus,“ zahučel Robert, „a tak si nedělej šoufky. Já tomu ostatně taky nepřikládám nějakou mimořádnou důležitost. Jenomže tvůj dotaz je na místě. Ano, to parte je stále totéž. Stojí na něm, že Robert Kolbaba zemřel 4. listopadu a rozloučíme se s ním 11. listopadu v obřadní síni ve Strašnicích. Takle informace se nikdy nemění.“

„Dneska máme druhého srpna,“ podíval se do kalendáře Karel, „což znamená, že máš ještě spoustu času.“

„To se mi nezdá nijak dlouho!“ oponoval postižený, „kdybych začal flámovat, nestačím si ani propít játra. Víš, jak v takové předpovědi nevěřím, ale co kdyby. Dá se nad takovou předpovědí vůbec mávnout rukou? To parte se mi ve snu zjevilo nejméně desetkrát. A nevěřím, že to bylo dnes v noci naposled.“

„To z toho budeš stále vyplašenější,“ konstatoval Karel, „a za chvíli s tebou nebude k vydržení. Nakonec se z té blbosti zhroutíš.“

„A co mi radíš?“ zeptal se Robert, „víš snad, jak ten sen zaplašit?“

„To nevím,“ připustil Karel, „ale vím, jak se informace, která tě znepokojuje, dá znehodnotit. Třeba tím, že v říjnu odjedeš za obchodem do Ameriky a vrátíš se až po svém pohřbu.“



„Ale to se může stát i v Americe!“ namítl Robert, „jestli mám umřít, tak umřu.“

„Jestli umřeš a budeš pochován někde na konci světa,“ usoudil Karel, „tak se to zlověstné parte spletlo! To, co v něm stojí, je nesmyslný blábol! Je to nedůvěryhodná listina, kterou nelze brát vážně. Ujeď před tou informací a zachrániš si život!“

Robert se zamyslel. Přítelovy vývody se mu zdály nejen logické, ale i akceptovatelné. Proč by si neudělal pracovní výlet do Ameriky?

„Máš pravdu,“ řekl téměř spokojeně, „vždyť v té Americe nebudu zahálet! Mohu sjednat spoustu zajímavých obchodů. A přitom se zbavím těch idiotských myšlenek!“

Opravdu se mu udělalo lépe. Parte pro něho pozbylo důležitosti. Byla to odbytá veličina. Teď jde o to pořádně si naplánovat cestu do zámoří.

Robert odešel takřka v dobré náladě. Už dlouho se necítil v takové pohodě. Bylo mu jako člověku, který právě zaplašil vlastní smrt a mohl bezstarostně vstoupit do nového života.

Také Karel se spokojeně usmíval. Robertův příběh ho rozveselil a navíc byl tak dobrý, že se hodí, aby jej dával ve společnosti k lepšímu. Nepohrdnou jím ani rozjeté dámy v útulné vinárně.

Jenomže tím to zdaleka nekončilo. Minuly sotva tři dny a stalo se neštěstí. Robert, který měl spoustu starostí s plánováním zámořské cesty, nedával pozor při řízení vozu a havaroval. Střetl se s dodávkou a byl těžce zraněn. Do nemocnice ho přivezli takřka v beznadějném stavu. Lékaři dělali, co mohli, ale tvářili se starostlivě. Nevěřili v pacientovo uzdravení.

„Je nám líto,“ krčili rameny, „ale stav je krajně kritický. Není pravděpodobné, že by zraněný ještě někdy nabył vědomí.“

Robert zřejmě prožíval poslední dny svého života. To, že dosud odolával, považovali lékaři za malý zázrak.

Situace se neměnila a byla stejná i 12. srpna, kdy se Karel chystal odletět na deset dnů do Španělska. Měl zaplacený hotel a těšil se na příjemně strávenou dovolenou. Byl klidný, na rozdíl od starostlivé sekretářky Marty. Ta znovu volala do nemocnice, a odpověď byla, jako už tolikrát, krajně pesimistická. Bylo třeba připravit se na nejhorší. Marta žasla, jak nevzrušeně připravuje Karel svou dovolenou. Chvilí chodila kolem problému



jako kolem horké kaše, ale pak se rozhodla ho rozetnout. Cítila, že je to úkol, který z ní nikdo nesejme.

„S Robertem je to krajně vážné,“ řekla, „a jeho život visí doslova na vlásku. Doktoři očekávají konec každým okamžikem. Zvážil jste to?“

Karel klidně přikývl.

„A přesto chcete odjet do Španělska?“ naléhala, „jak si představujete, že to tady bez vás zvládneme?“

Šéf ani nehnul brvou.

„Doktoři jsou panikáři,“ pravil, „a mýlí se, stejně jako už tolikrát před tím. Proč by měl Robert umírat v srpnu? Zemře až 4. listopadu a 11. listopadu bude mít pohřeb. Osobně se s ním jménem firmy rozloučím v obřadní síni ve Strašnicích.“

A tak se také stalo.



Příšerná smrt krásné dívky

Jizera tiše plynula svým odvěkým korytem a kolem ní smutně bloudila Anděla Krásná, nejpůvabnější dívka z Bakova nad Jizerou. Bylo jí devatenáct let, ale navzdory svému jménu, ztepilé postavě i sličnému obličejíku nepotkala dosud chlapce, který by rád zaklepal na dveře malé dřevěné chaloupky a požádal rodiče o Andělinu ruku. Vlastně ani nebylo divu. Josef Krásný pletl za pár krejcarů pro obchodníka Doušu orobincové rohožky a jeho vyzáblá manželka postonávala na suchou nemoc. V chaloupce se rozhodně nežilo na vysoké noze a jediným skvostem, na nějž cizí oko pohlédlo se zalíbením, byla Anděla. Jenomže zůstávalo při těch pohledech. Ženiši se nerojili a chtivé oplzlíky cudná krasavice rozhodně odmítala. Léta jí přibývala, družky z dětských her byly dávno pod čepcem, a ona sama neměla nejmenší naději. Hleděla na řeku, pozorovala rej rybek a říkala si: „Kdyby teď z vody vystoupil sám hastrman a požádal mě, abych se stala jeho ženou, nezaváhala bych ani na okamžik. Vzala bych si kohokoliv, jen aby se mi lidé neposmívali, že zůstanu starou pannou!“

Anděla toužila po vdavkách tím silněji, čím víc se jevily jako vzdálené, ne-li přímo neuskutečnitelné. „Ani vdovec Hádl mě nechce!“ téměř zalála. „Zeptal se tatínka, kolik mi našetřil na věno, a když se dozvěděl, že ani tu dřevěnou chaloupku na spadnutí pro dluhy neudržíme, oženil se raději s tlustou hostinskou Vítkovou. Zůstanu na ocet a do smrti budu plést rohožky, abych měla alespoň na chlebovou polévku!“

S těmito nevalnými vyhlídkami do budoucnosti se vracela domů. Už zdálky slyšela matčino pokašlávání. S nechutí vešla do chudé jizby, kde očekávala dusnou, nepřívětivou atmosféru, ale na první pohled zjistila, že se stalo něco neobvyklého. Otec se usmíval, jako kdyby vyhrál v loterii. To ovšem nemohl, protože mu chyběly peníze na zakoupení losu. Přesto jeho podmračený, ba zavilý kukuč byl ten tam.



„Andělko,“ řekl slavnostně Josef Krásný, „usmálo se na nás štěstí. Mám pro tebe milou zprávu. Co nevidět se budeš vdávat!“

Krasavice pocítila, jak se pod ní podlamují kolena. Chtělo se jí radostně vykřiknout, ale vzápětí se dostavily i určité obavy.

„Kdo to je?“ vyhrkla nedočkavě. „Nějaký košíkář nebo chlapec od vody? A nepije? Nerada bych byla každý večer bita! Ale když budu, nedá se nic dělat. Chudá holka si nemůže vybírat!“

„Když jsem hovořil o štěstí,“ nadmul se tatík, „myslel jsem tím skutečné štěstí. Ten, kdo od rána do noci plete košíky nebo rohožky, může být chápán nanejvýš jako východisko z nouze. Ale muž, který přišel požádat o tvou ruku, je ženich, jakého nemá ani jedna holka z Bakova! Vlastně sem nepřišel, ale přijel. V bryčce!“

„Mlynář!“ zajásala Anděla. „Zřejmě mu umřela žena a zůstalo mu na krku pět nebo šest sirot. Ale i kdyby osm, co na tom záleží? Hlavně že se postěhujeme do mlýna, kde je dostatek živobytí!“

„Postěhujeme se,“ připustil pletař orobincových rohožek, „ale ne někam k potoku do údolí. Tam by to mámě nedělalo dobře na průdušky. A mne by v jednom kuse zábly nohy!“

„Snad si nevezmu obchodníka?“ žasla. „Slyšela jsem, že v Boleslavi odpověl jednooký rakvář. Prodávat rakve – to by se mi náramně líbilo!“

Jenže tatínek stále vrtěl hlavou a cenil své trochu veverčí zuby. V tomto směru se našťestí Anděla nepotatila.

„Andělko,“ culil se rodič, „vezme si tě statkář!“

Dívka měla co dělat, aby po té zprávě neomdlela.

„Ano, skutečný statkář,“ opakoval Josef Krásný důrazně, „a dokonce z prastarého rytířského rodu. Viděl tě v neděli na jarmarku v Mnichově Hradišti a moc ses mu líbila. Poptal se na tvou pověst, a když se doslechl jenom to nejlepší, rozjel se k nám. V neděli ho poznáš. Půjďme ho navštívit, rozhlédneme se po jeho majetku a na místě ujednáme vše potřebné.“

„A kdo je to, tatíčku?“ škemrala Andělka. „A jak je starý? Šedesát? Sedmdesát?“

„Dnes už ti neřeknu ani slovo!“ rozhodl tatík. „Něco si přece musíme nechat až na ten den, kdy ho poznáš. Ale žádný dědek to není. Je mu osmatřicet a vypadá na devěadvacet. Je vysoký a urostlý.“

„Tlustý?“



„Když říkám urostlý, nemyslím tím funicího břicháče. Náš statkář vypadá jako hrdina z vojenského kalendáře. Černovlasý a s nádherným knírem!“

„Vdovec?“

„Svobodný!“

Nyní už Anděla omdlela doopravdy. Tolik štěstí najednou její špatně živené tělíčko přece jen neuneslo. Ale když ji tatík pocákal studenou vodou, probouzela se jako z krásného snu.

Do nedělního rána se pak vznášela na růžovém oparu svých představ a snila o pohádkově nádherné budoucnosti. Jezdila přitom v zlatém kočáře, procházela se v rozkvetlých zahradách a opírala se o pevné rámě svého ztepilého chotě. Škoda, že ho nenapadlo poslat pro Andělu povoz! Takhle ji pozná celou utrmácenou, protože tatínek říkal, že statek je daleko za Hradištěm.

Nu, co se dalo dělat. V neděli si Anděla nepřispala, jak bylo jejím oblíbeným zvykem, ale vstala již při východu slunce. Pár metrů od chaloupky tekla Jizera, která sloužila dívce za koupelnu.

Dnes si musím dát obzvláště záležet, umiňovala si Anděla, abych byla čistá a voňavá!

Shodila ze sebe šaty a nedočkavě vběhla do řeky. Měla pocit, že voda má dnes barvu stříbra a každá kapička, která jí ulpí na těle, přispěje k jejímu zkrášlení. Proto se mazlila s chladnými vlnkami a převalovala se v nich jako rusalka. Škoda, že právě nyní ji nemůže vidět její urostlý rytíř – statkář!

Když se Anděla vrátila do chaloupky, soukal se z postele i otec Krásný. Zíval, funěl a protahoval se, jako kdyby ho sem doručili v kufru. Ale věděl, co je jeho povinností. Namáhavě se začal oblékat do svátečních šatů.

„Mám kalhoty trochu prokousané od myši,“ konstatoval, „ale krejčí Kořán mi je zalátal tak, že to ani není k poznání. Kdybychom měli doma kočku...“

„Víš přece, že kočky nesnáším!“ zakašlala z postele maminka. „Kde je kočka, tam se mi špatně dýchá!“

„Hlavně že ti nevadí myši!“ zahučel otec. „Kdybychom je prodávali po krejcaru, byli by z nás boháči!“



Tím však dialog skončil, neboť kašlající maminka se obrátila na druhý bok a usnula.

„Kdoví jestli se probudí na mši,“ šklebil se stařík. „Ta by spala i ve zvonici!“

„A co my?“ otázala se Anděla. „Přece v tak význačný den nezmeškáme služby boží?“

„To víš, že ne,“ uklidnil ji otec, „ale půjdeme na mši až v Mnichově Hradišti. Do kostela svatého Jakuba, tam co se ženil bratranec Rudolf. Moc jsme si od té svatby neslibovali, ale ta jeho Cilka se docela vyvedla. Pomáhá mu v ševcování a domácnost udržuje v čistotě.“

„To já budu taky!“ těšila se dcera. „Uvidíš, že náš statek bude jako ze škatulky! Jen aby si to pan rytíř nerozmyslel!“

Krásný se sebevědomě usmál. „Když tě vidím v těch květovaných šatičkách,“ řekl, „tak se ani trochu nedivím, že ses mu zalíbila! Takovou pěknou holku by nenašel ani v Praze! Krasavice jako ty nemá totiž věna zapotřebí!“

A pak už nastal čas vyrazit na cestu. Anděle se dosud nepodařilo vymámit na spokojeném otci všechny podrobnosti. Nevěděla, kam a za kým vlastně jdou, takže byla celá rozechvělá zvědavostí, nedočkavostí a – proč to neříci – i touhou. Její posedlost vdavkami se každým rokem násobila. Poskakovala po boku otce jako kůzle a ustavičně si vybavovala okamžik, kdy stane tváří v tvář svému budoucímu muži.

Krásní vyrazili do Hradiště přes Veselou. Bylo pěkné letní ráno, na polích zrály klasy a odevšad zněl bzukot pracovitých včel. Louky plné květin vábily pestrobarevné motýly a v městě se právě rozhlaholily zvony. Lidé se začali trousit na ranní.

„To je den, co?“ liboval si otec. „Jenom aby neskončil bouřkou!“

„Třeba zemětřesením!“ pohodila hlavou Anděla. „Jenom když ve mně najde statkář zalíbení!“

„Už ho našel,“ tvrdil tatík, „a v podstatě je ruka v rukávě. Jde jen o to, abys souhlasila stát se jeho ženou.“

Tohle dívku rozhodně neznepokojovalo. S takovou jedinečnou partií ani ve snu. Jak by tedy mohla v rozhodujícím okamžiku zaváhat?

Do kostela svatého Jakuba pod náměstím dorazili Krásní ještě před začátkem mše. Pozorovali, kterak bohatí obchodníci a sedláci zaujímají místa v předních lavicích, jako by existoval předem stanovený zasedací



pořádek. Méně významní občané se spokojovali s místy skromnějšími a mnozí zůstali stát vzadu za lavicemi, aby se snad nedopustili křivdy na někom, kdo se na společenském žebříčku vyšplhal výše než oni. Také pletař rohožek se svou vdavekchtivou dcerou zůstali stát hned u vchodu.

„Teď se to sluší a patří,“ souhlasila s tímto uspořádáním Anděla, „ale až budu statkářkou, sednu si do první lavice rovnou mezi panstvo. A všichni se na mne musí dívat, protože se obléknu do krásných a drahých šatů. Rytíř na mně jistě nehodlá šetřit!“

Po mši se Krásní na pár okamžiků střetli s bratrancem Rudolfem a jeho ženou Cilkou. Ta prý měla v kostele zpívat sólo, ale nakonec dostala přednost paní lékárníková, protože zakoupila svatyni krásné barevné okno. Slíbila panu faráři i dva nové svícny, takže není divu, že z konkurzu zpěvaček vyšla vítězně.

„Tady vidíte,“ pravil švec Rudolf hořce, „že svět je založen na nespravedlnosti. Lékárnice mečí jako koza, ale důležité je, že apatykár si může dovolit víc než výrobce obuvi. Místní honorace je tak zkažená, že si kupuje boty až v Praze! U mne si dá leda přiklepnout podpatek!“

„Však ono se to změní!“ těšil ho Krásný. „Budeš se divit, kdo ti dá v příštích týdnech vydělat! Jen abys svedl vyrobit parádní svatební střevíčky!“

Švec Rudolf však poslouchal toliko jedním uchem. Zřejmě se obával, aby se rozhovor příliš neprotáhl a on nemusel chudého příbuzného pozvat na nedělní oběd. Strachoval se ovšem zcela zbytečně, protože Krásní mínili poobědvat docela jinde. Tam, kam měli namířeno, to zcela určitě nebude páchnout ševcovským popem!

Tatík s dcerou seběhli dolů k Jizeře, přešli kamenný most, a vykročili k osadě Klášter, nad nímž se tyčil výstavný a prosperující pivovar. Založili jej již ve třináctém století cisterciáci.

„Cožpak o to,“ setřel si z čela pot otec, „jedno pivečko by neuškodilo. Chudý člověk ale nesmí hýřit a v potoce je čisté vody habaděj!“

„Až se stanu statkářkou, budeš mít pivo každou neděli,“ slibovala Anděla, „a to nejen po obědě, ale i po večeři! Odměním se ti za to, že se o mne tak staráš!“

„To taky doufám,“ přikývl Krásný. „Až se dostaneš pod čepec, bude s naší bídou konec. Orobinec nechci do nejdelší smrti ani vidět a až potkám obchodníka Doušu, počkám, jestli pozdraví první!“



Anděla mu to schválila. Tatík se dlouze napil z potoka Zábrdky a usoudil, že je na čase vykročit na další cestu. Před nimi se zelenalo malebné údolí, kterým se potok klikatil k Jizeře.

„Půjdeme proti proudu Zábrdky,“ řekl otec, „a záhy dorazíme k cíli!“

To ovšem značně přeháněl. Šlapali pěkně dlouho, než došli k několika dřevěným chalupám, jejichž honosnost byla zcela zanedbatelná. Po statku nikde ani památky. Andělin zrak těkal z jedné chatrče na druhou, a žádná jí nepřipadala jako objekt spravovaný rytířem.

„Jsme teprve v Dolní Bukovině,“ uklidnil ji tatík, „a další vesnička, kterou mineme, se jmenuje Borovice. Tam necháme Zábrdku Zábrdkou a odbočíme na strmou cestu vedoucí na kopec.“

„Ale to je přece hrůza!“ zafňukala Anděla. „Slunce začíná pořádně pálit, a když ještě polezu do kopce, budu zpocená jako myš! Kdo ví, jestli si pak pan statkář tu svatbu nerozmyslí!“

„Nesmysl,“ řekl Krásný. „Ten chce tebe a žádnou jinou!“

Pokračovali v chůzi a v Borovici před Šturmovým mlýnem opustili údolí. Po kamenité cestě podél lesa začali šplhat vzhůru. Nebylo to nic snadného, ale vzdát se pochopitelně nemínili. Právě když jakýsi opálený chlapík poprvé trhnul provazem od zvoničky, aby ohlásil poledne, dospěli k cíli své dlouhé cesty. Byli ve Vicmanově.

I tady vzaly Anděliny představy zasně. Vicmanov nepatřil k místům, nad nímž by člověk otevřel ústa v němém údivu. Ale přesto zde stálo několik kamenných stavení s výstavnými hospodářskými budovami. Krásný neomylně zamířil k největšímu z nich.

„Tohle je určitě ono!“ zajásal. „Tady budeš, má milovaná dcero, paní!“

Ale to už jim kráčel v ústrety statný muž ušlechtilého zevnějšku. Každý jeho pohyb měl v sobě kus starobylé vznešenosti a jeho bohatý, i když poněkud divoký knír svědčil o nesporné urozenosti.

„Vítám, sličná dívko, tebe i tvého pracovitého otce!“ zahlaholil rytíř krásným znělým barytonem. „Vstupte do mého domu, který se, jak pevně doufám, stane i domem vaším!“

Anděla na něho hleděla zcela okouzlena. S takovým krasavcem opravdu nepočítala. Ani se s nikým podobným dosud nestřetla. Nikdo se proto nemůže divit, že nyní zrudla a nebyla mocna jediného slova. Kdyby ji tatík nepodpíral, sotva by doklopýtala do domu.



Vnitřek obydlí rozhodně nepřipomínal běžný selský grunt. Anděla si připadala jako ve starém hradu, ačkoliv v podobné nemovitosti sama nikdy nebyla. Kdo by tam taky chudou holku z Bakova pustil?

Rytíř opatřil místnosti starým bytelným nábytkem, který sem zřejmě přistěhoval z nějaké tvrze. Každá almara vypadala jako pevnost a truhly sem mohli přestěhovat jen výjimeční siláci. Na stěnách visely zbraně bodné, sečné i střelné, z obrazu se pak zavile šklebil jakýsi rytířův předek, nápadně mu podobný. Anděla se při pohledu na něj zachvěla úctou.

Možná že jednou vymalují i mne! – napadlo ji, ale nahlas by se takovou troufalost neodvažovala vyslovit.

„Toto je můj děd Bonifác,“ ukázal na obraz rytíř, „který zemřel na Špicberkách. Zastřelil totiž kmána, jenž se mu posmíval kvůli jménu.“

„Ale to byl pěkný osel,“ poznamenala Anděla. „Na jméně Bonifác není přece nic směšného!“

„Nešlo o Bonifáce,“ zachmuřil se rytíř, „ale o příjmení. Ten troup si neuvědomil, že naše slavné jméno se táhne českými dějinami takřka od nepaměti. Jeden z mých předků byl táborským hejtmanem, jiný bojoval v Horních Uhrách s Janem Jiskrou z Brandýsa. Naše jméno se nikomu nejevilo jako výstřední, nebo dokonce odporné. Teprve v moderní době se vyrojili posměváčci, kteří si nevidí na špičku vlastního nosu. Kvůli nim se přece nenechám přejmenovat. Kdo se za své jméno stydí, hoden potupy všech lidí! Ostatně, děvó spanilá, jak se mé jméno zamlouvá tobě?“

„Ale já přece nevím, jak se jmenujete!“ pípla Anděla. „Tatínek mi nic nevyjevil...!“

„Chtěl jsem tě překvapit,“ vzal ji za ruku otec, „abys toho štěstí neměla příliš najednou!“

„Nuže,“ pravil rytíř, „není již třeba otálet. Doufám, krasavice moje, že jsi povznesena nad úsudky hlupců a závistivé chamradě. Přiznávám ovšem, že osmi ženám, které jsem hodlal pojmout za manželky, se mé jméno nezdálo dost moderní. Přemlouvaly mne, abych přijal jméno běžně používané, a s ním že pak budu zván i do vybraných šlechtických salonů. K takovému hnusnému činu a k zradě svých chrabrých předků jsem se ovšem nikdy neodhodlal. Raději jsem upustil od zamýšleného sňatku a riskoval, že zemřu, aniž bych zplodil zákonitého potomka. Ale



nyní nám novou naději a věřím, že ji, hrdličko má líbezná, nezklameš! Tobě přece nemůže vadit, že tvůj budoucí manžel se jmenuje Matěj Sračka z Podhory a Vicmanova!“

Anděle se zatmělo před očima. Slyšela dobře? Je možné, aby tento vznešený muž...

„Ale to víte, že jí to nevadí!“ zahlaholil tatík. „Nějak se jmenovat musí, a když vezmeme v potaz všechno ostatní, tak není o čem uvažovat!“

Anděla se pokusila o úsměv, avšak ten jí moc nevyšel. Na druhé straně měla co dělat, aby neomdlela a nerozrazila si líbeznou hlavinku o některou z bytelných truhel. Ale i když zdánlivě zůstala při vědomí, to, co se dělo potom, sotva vnímala. Nedokázala vychutnat slavnostní oběd, který připravila rytířova hospodyně.

„To je strašné!“ honilo se Andělce hlavou. „Nikdy jsem nevyslovila sprosté slovo, a teď se do konce života budu jmenovat Sračková! A moje ubohé děti...“

Zkrátka Anděla Krásná se z prvotního zděšení nikdy nevzpamatovala. Její sen být bohatou a šťastnou statkářkou se beznadějně rozplynul. I kdyby její vyvolený pocházel z rodu královského, takové jméno by se přece slušelo odvrhnout! Holky z Bakova nebudou chudé holce ženicha závidět, ale škodolibě se jí vysmějí! A co s penězi? Zakoupí-li kostelu krásné barevné okno, jak donutí jemnocitného důstojného pána, aby na něm uvedl jméno dárce?

Tatík s rytířem si plácli, ale dívky se zmocňovalo temné zoufalství. To se v plné míře projevilo na zpáteční cestě do Bakova. Rytíř jim poradil kratší cestu přes Stražiště, Neveklovice a Jivinu, ale ta, jak se ukázalo, nikomu nepřinesla štěstí. Kus za Stražištěm se vrhla nešťastnice z vysoké skály do hlubokého údolí. Tam, kde se dodnes říká Na náběli.

Rytíř Matěj Sračka z Podhory a Vicmanova se již neoženil. Nedožil se ani začátku našeho století. Jím vyhynul starý rod a nepochybuji, že i vám se to jeví jako velická škoda! Ale uznejte, že tak skvělý muž se nemohl jmenovat Nováček nebo Pokorný!



Švýcarské cukrovi

Pazderovi si na nepřízeň osudu nemohli stěžovat. Dokonce si pořídili malý zámček se zahradou. Nakoupili starožitný nábytek, zaplatili nutné opravy a žili si jako feudální panstvo. Alespoň o víkendech, kdy sem dojížděli z Prahy novým mercedesem.

Pazderovi měli desetiletého synka Petra, kterému vesničané říkali Malý lord.

Měl, na co si vzpomněl. Když vyslovil nějaké přání, rodiče nikdy nezaváhali. Tentokrát prohlásil, že by chtěl mít na záměčku nějakého kamaráda. Sám se tady strašlivě nudí a je třeba s tím něco udělat.

Rodiče to samozřejmě uznali. Šlo jen o to najít pro Petříka nějaký vhodný typ. Nesmí to být vesnický buran, ani vychytralý vagabund. Na zámček nelze přivést kohokoliv. Rozhlíželi se, přebírali, až jim padl do oka Karel Jícha. Už na první pohled slušný chlapec, a dokonce z dobré rodiny. Ta se samozřejmě nemohla srovnat s Pazderovými, ale nebyl to žádný povel. Pan Jícha vlastnil ve vesnici uzenářství a vyráběl klobásky, pro které si přijížděli až z okresního města. V Karlíkovi se viděl a nechal ho hrát na zobcovou flétnu. Říkal si, že to chlapec třeba jednou dotáhne na virtuóza.

Prozatím byl pozván na koncert k Pazderovům. O dalších případných vyhlídkách nepadlo ani slovo, protože výběr kamaráda musel schválit Petr. Pazderovi doufali, že mu Karlík padne do oka. Vypadalo to velice slibně. Uzenářův synek zapískal několik písniček a pak se šel s Malým lordem procházet na zahradu. Zdálo se, že to stoprocentně vyjde. Zahráli si spolu stolní tenis, vykoupali se v bazénu a předháněli se na jízdním kole. Na svačinu se vrátili v pohodě a spokojeni jeden s druhým.

Paní Pazderová udělala výtečný dort, který předkládala s čokoládou. Tím se Karlíkovi rozhodně zavděčila, protože u nich doma voněly spíše klobásky, jitrnice a salámy. Ale to nejlepší na něho teprve čekalo.

Pazderovi byli nedávno ve Švýcarsku a přivezli odtud znamenité čokoládové bonbóny. Karlíka, který miloval sladké, doslova uchvátily. Něco



tak lahodného dosud nejedl a spolykal jich víc, než se na slušně vychovaného chlapce slušelo.

Také při tom patřičně mlaskal. Tatínek uzenář by se patrně za něho styděl. Jenže Pazderovi to tak nebrali. Byli velkorysí a štědrí.

„Příští neděli dostaneš zase,“ slibovala paní Pazderová. „Koupili jsme jich několik krabic!“

Karel Jícha byl v sedmém nebi a zdálo se mu, že prožil nejkrásnější den ve svém životě. S tím novým kamarádem rozhodně udělal trefu.

Pazderovi odjeli do Prahy a Karlík zůstal sám se svými vzpomínkami. Hrál na zobcovou flétnu a myslel přitom v jednom kuse na lahodné švýcarské cukroví. Uzeniny doma mu odporně páchly a on si v duchu vybavoval pochoutku, která ho doslova vykojčila. Toužil po ní nevýslovně a těšil se na neděli, až mu ji paní Pazderová opět předloží.

Ale pak ho napadlo něco jiného. Když šel kolem záměčku, zjistil, že by nebylo obtížné proniknout dovnitř sklepním okénkem. Protáhl by se jím snadno a bez problémů by se dostal až ke krabici se švýcarským cukrovím. Zmocnil by se několika kousků, pochutnal by si, a zase rychle zmizel. Určitě by si jeho návštěvy nikdo nevšiml. Kdyby se choval tiše a nenápadně, proběhl by dětský lup bez nesnází a následků. Je to konec konců maličkost a není důvod k obavám.

Karlík ještě chvíli uvažoval nad svým zločinným plánem, ale pak se s konečnou platností rozhodl. Laskominy byly tak lákavé, že ze sebe se-trásl veškeré morální zábrany i tu trochu strachu z možného dopadení. Ve středu pozdě odpoledne se stal lupičem.

Opravdu to nebylo nic těžkého. Sklepní okénko, ukryté za hustým parkovým roštím, se snadno otevřelo pod tlakem šikovné dětské ruky a umožnilo Karlíkovi proniknout do podzemí záměčku. Nečekalo ho nic hrůzostrašného. Čistá podlaha a pečlivě upravené schody vedoucí vzhůru. Karlík mohl bez potíží postupovat za svým vytouženým cílem. Netrvalo dlouho a stanul v místnosti, kde ho, jak byl přesvědčen, očekávalo nevýslovné blaho. Krabice se švýcarským cukrovím byla na dosah ruky.

Jenomže v té chvíli zarachotil před záměčkem motor auta. Těžký vůz, zřejmě nákladák, zastavil před vchodem. Vzápětí Karlík zaslechl otevírací se bránu. Chlapec zpanikařil a začal bezradně pobíhat po místnosti. Na schodech se ozvaly těžké chlapské kroky a dušený hovor. Vyděšený



Karlík, který úplně zapomněl na krabici se švýcarskými bonbóny, odklopil víko a vlezl dovnitř. Doufal, že ho v této skryši nikdo neobjeví.

Do místnosti vnikli tři robustní muži a začali odborným zrakem zkoumat vzácný nábytek. Byli to zkušení lupiči, kteří vykradli již mnoho mlýnů, hájoven a luxusně zařízených samot. Vždycky zastavili před objektem svého zájmu a předstírali, že jsou stěhováci. Podařilo se jim odcizit spoustu vzácného nábytku, který pak vyváželi za hranice jako obyčejné palivové dříví. Byl to znamenitý obchod.

„Vezmeme tyhle dvě komody,“ rozhodl šéf tlupy, „a tuhle truhlu.“

Ukázal na kus nábytku, v jehož nitru se tetelil strachy Karlík Jícha. Rozhodně se netetelil nadarmo. Od této chvíle ho už totiž nikdo nespáčil.

